

## Szentháromság ünnepe után 21. vasárnap

► Jn 4,46b–54

### Életet adó szó

#### *A vasárnap jellege*

A Szentháromság ünnepe utáni vasárnapok időszaka a keresztény élet növekedésének ideje. Az egyházi év első felének nagy üdvtörténeti eseményei után a gyülekezet figyelme egyre inkább arra irányul, hogyan formálja át Isten megtapasztalt kegyelme a mindennapi életet. Minthogy ez már a 21. ilyen vasárnap a sorban, a gyülekezet számos tapasztalaton, példán keresztül érthette meg az összefüggés valóságosságát. A hit útja ugyanis legtöbbször a hétköznapi eseményeiben válik láthatóvá: döntésekben, aktivitásban, kérdésekben, félelmekben és reménységekben. Ezért sem mindegy, milyen tartalommal lépünk tovább a vasárnapi igékkel való találkozásból.

E vasárnap evangéliumi textusa egy édesapa történetén keresztül mutatja meg a hit születésének útját. Aggodalom, kétségbeesés, önerőtlenség, kiszolgáltatottság, bizalom, hit. Ezek az emberi tapasztalatok a történetben, miközben a cselekvés hangsúlya észrevétlenül áttevődik az emberi kereső cselekvésről Jézus életet adó szavára.

#### *Amit a textusról tudni kell*

János evangéliumának egyszerű dramaturgiája vezet végig minket a hitben való megerősödés útján. A királyi tisztviselő története a kánai menyegző után következik János evangéliumában. Az evangélista külön megjegyzi, hogy Jézus ismét Kánába ment, ahol a vizet borrá változtatta. Tehát az itt következő esemény is Jézus jelei közé tartozik. János azonban következetesen hangsúlyozza: a jelek célja nem önmagukban a rend-

kívüli események felmutatása, hanem Jézus személyének felismerése.

A történet szereplője királyi tisztviselő (βασιλικός), alighanem a galileai tetrarkha, Heródes Antipász udvari köréhez tartozó ember lehetett. Társadalmi helyzete és kapcsolatai ellenére olyan élethelyzetbe kerül, amelyben hatalma már kevésnek bizonyul. Fia Kapernaumban beteg, Jézus pedig Kánában tartózkodik. A két város közötti távolság körülbelül huszonöt kilométer lehetett. A férfi útra kel, mert Jézustól vár segítséget.

A megszólításban is fontos hangsúly jelenik meg: „*Uram, jöjj, mielőtt meghal a gyermekem!*” A kérdésben ott van az emberi sürgetés. A halál valóságosságával szembesülő apa számára az idő tűnik a legfontosabb tényezőnek. Jézus látszólag kitérő válasza ezért különösen figyelemreméltó: „*Ha jeleket és csodákat nem láttok, nem hisztek.*” A mondat többes számú alanya arra utal, hogy Jézus itt nem csupán ennek az egy embernek a kérdésére válaszol, hanem hasonló váradalmakat érzékel sokak felől: a galileai környezetben általános tapasztalat lehetett, hogy az emberek a rendkívüli eseményeken keresztül próbálták felismerni Isten munkáját.

A férfi a történetünkben nem vitatkozik Jézussal, hanem egyszerűen megismétli, nyomatékosítja kérését. Ebben egyszerre van bizonytalanság a kapott válasz kapcsán és bizalom, hogy továbbra is egyedül Jézustól, az ő jelenlététől remél megoldást.

Jézus válasza fordulópont: „*Menj el, a te fiad él.*” A görög szövegben az ige jelen idejű alakja (ζῇ) hangsúlyossá teszi az élet valóságát. Jézus szava jelenvaló cselekvésre vonatkozik, a gyógyítás nem egy későbbi folyamat eredményeként jelenik meg, hanem Jézus kijelentéséhez kapcsolódik.

János elbeszélői technikájának sajátossága, hogy a cselekményt rövid, de jelentőségteljes dialógus szakítja meg, amely késlelteti a megoldást, és elmélyíti a történet mondanivalóját. Ez utóbira az igehirdetésünkben komoly hangsúlyt fektethetünk majd. Ezután következik viszont a történet különösen jelentős mondata, amely a királyi tisztviselő hitét közli. János evangéliumában a hit (πιστεύω) gyakran Jézus szavának elfogadásához kapcsolódik. Fontos az elbeszélés időrendje: a férfi még úton van hazafelé, amikor a gyógyulásról értesül, vagyis először a kijelentésre épít, utána érkezik meg a látott tapasztalat.

A szolgák beszámolója igazolja Jézus szavát: a gyermek abban az órában gyógyult meg, amikor Jézus kimondta ígérését. A történet végén pedig már nemcsak az apa, hanem egész háza népe hisz. A jel eléri célját: Jézus személyének felismeréséhez vezet.

### *A perikópa megértése*

A perikópa középpontjában legfőképpen a hit kérdése áll. Fontos, hogy János elbeszélésében a csodán túlmutatva a történet középpontjában az az út van, amelyen a királyi tisztviselő eljut a reménykedésből a Jézus szavába vetett bizalomig. Az igehirdetés számára ezért lényeges, hogy a hangsúly ne annyira a gyógyulás rendkívüliségére, hanem a hit megszületésére és elmélyülésére kerüljön.

A történet kiindulópontja egy egészen általános emberi tapasztalat: a betegség és a tehetetlenség. A királyi tisztviselő hiába befolyásos ember, társadalmi helyzete sem védheti meg attól, hogy olyan élethelyzetbe kerüljön, amelyben minden, amúgy értékes emberi lehetősége egyszeriben elégtelenné válik. Ez a motívum ma is könnyen kapcsolatot teremt a hallgatók élethelyzeteivel, ezért az igehirdetésben fontos kiindulópont lehet.

A perikópa egyik hangsúlyos teológiai üzenete Jézus szavának tekintélye. A gyógyulás nem Jézus fizikai jelenlétéhez kapcsolódik, hanem

kimondott szavához. Ez összhangban áll János evangéliumának egészével, amelyben Jézus szava életet közvetít, és új valóságot teremt. Igehirdetőként számunkra ez arra irányíthatja a figyelmet, hogy a történet nem elsősorban a csoda mechanizmusáról, hanem Krisztus személyének és igéjének ma is megtapasztalható erejéről szól.

A királyi tisztviselő hitének fejlődése szintén fontos szempont. A történet elején még azt kéri, hogy Jézus menjen el vele Kapernaumba. A végére azonban megérti, hogy elegendő számára Jézus szava. Ez a fokozatos hitfejlődés segíthet abban, hogy az igehirdetés a hitet ne statikus állapotként, hanem növekedésként mutassa be. Ez nagyon jól összhangba hozható a Szentháromság ünnepe utáni hosszú időszak tematikaival.

### *Igehirdetési vázlat*

Amikor elfogy minden más kapaszkodó

A királyi tisztviselő története olyan helyzettel kezdődik, amelyet sok ember ismerhet. Van az életben olyan pillanat, amikor az addigi biztonságok egyszerre meginognak. Legyen az betegség, vesztesség, gyász, családi, munkahelyi vagy iskolai krízis vagy akár a bizonytalan jövő, mindez egyszer csak más fényt vet minden korábbi eredményre. A globális krízisek is újra és újra megérintenek minket, tehát az a talajvesztettség, amely a történet elején megjelenik, egészen a sajátunk lehet.

A királyi tisztviselő valószínűleg sok mindent birtokolt, kapcsolatai, jó társadalmi beágyazottsága, lehetőségei voltak, csupa olyasmi, amire az emberek a jövőjüket építeni igyekeznek. A gyermek betegsége azonban olyan kérdést hozott elé, amelyre ezek nem adtak választ. Elvesztette biztonságérzetét, és elindult Jézushoz.

Ez a mozzanat önmagában fontos, mert leleplező. A szükséghelyzetek gyakran megmutatják, hogy mire építettük addig az életünket, és hogy onnan merre indulunk.

Reménykedő keresés és Jézus szavának ereje

Jézus első szavai itt keménynek tűnhetnek. A férfi gyermeke életéért könyörög, Jézus pedig a jeleket kereső hit problémájáról beszél. Elbeszelnének egymás mellett? Úgy tűnik, mintha eleinte valóban két síkon folyna a beszélgetés, pedig Jézusnak ebben a válaszban is az ember felé forduló szeretete jelenik meg.

Jézus a hit mélyére vezet. Míg az ember azt szeretné, hogy Jézus látható módon legyen jelen – a történetben konkrétan azt, hogy vele menjen –, Jézus más minőséget kínál, amely hosszú távon változtatja meg a világot. Olyan szavakat mond, amelyekre életet lehet építeni.

A hit és tulajdonképpen az egész életünk számára mindig fontos kérdés, hogy mire tud támaszkodni. Sokszor vágyunk olyan bizonyosságokra, amelyeket kezünkben tarthatunk, igazolásképpen fel tudunk mutatni másoknak is akár. János evangéliuma azonban azt tanítja, hogy Jézus szava önmagában hordozza az élet erejét.

Elindulni az ígélet alapján

A történet egyik legfontosabb pillanata az, amikor a férfi még nem tudhatja, mi történt otthon. Csak Jézus szava van vele, és azzal mégis elindul. Ez a hit egyik csendes, mindennapi formája. Egészen biztos, hogy közösségeinkben sokan tudnak erre rezonálni. Sokszor úgy kell továbbmennünk, hogy nem látjuk előre a következő lépést. Az erre vivő bátorság abból fakadhat, hogy Isten ígéje mégis kísérhet bennünket.

A férfi hazafelé vezető útján már mást hordoz magában, mint amikor még csak kereste Jézus segítségét. Bár a körülmények még nem változtak meg teljesen számára, a helyzetéről még nincs híre, de Jézus kijelentése ott van benne, a reménykedésből láthatatlanul formálódik hitté a bizonyság. A szolgák érkezése végül megerősíti számára azt, amit Jézus mondott. A találkozásból tehát hit születik, és ez a hit továbbterjed a ház egészére.

Jó, ha mindezt a gyülekezeteink számára is ki tudjuk nyitni, akár annak a kérdéseivel, hogy mi-

lyen szóra építjük életünket. A világ megfogható, bizonyító erejű dolgaira vagy lelki megtapasztalásaink, hitélményeink valóságosságára? A sok hang között, amelyek körülvesznek bennünket, felismerjük-e Krisztus hangját? Az evangélium ma is azt hirdeti, hogy Jézus szava életet ajándékozik. Túlmutat azokon a kereteken, amelyeken belül az életünket szoktuk berendezni.

### *További javaslatok az istentisztelethez*

A vasárnap énekei: EÉ 438, 451 jól illeszkednek a textushoz, de a reménységről, az életet adó szóról, a hit valóságáról, Krisztus jelenlétéről rengeteg más énekünk is szól, így azok is jól kapcsolhatók, pl. 366, 66, 48, 573.

### *Illusztrációk*

Jól használható bibliai párhuzam Naamán gyógyulása (2Kir 5,1–14), amely szintén egy kétségbe esett tekintélyes ember gyógyulásának története. Itt is Isten kegyelme formálja át az emberi elképzeléseket. A fizikai jelenlét helyett itt is elég Elizeus kijelentése.

Természetesen a hit példáival bőven találkozhatunk a Szentírásban, Ábrahámától Tamásig érdemes lehet választani néhány történetet, amelyek segítenek megérteni, hogy Isten hitet ébresztő és hitet növelő munkája mindenkinek a saját történetébe illeszkedve tud megjelenni. Nem egy minta érvényes csupán, hanem Isten személyesen ismerve bennünket mindig pont hozzánk szól.

### **További irodalom**

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem honlapján található liturgikus segédanyag-gyűjtemény a nagyon gazdag anyag jó szakmai feldolgozását segíti: <https://uni.lutheran.hu/szentharomsag-unnepe-utani-husadik-vasarnap/>.

■ PELIKÁN ANDRÁS